

Пряма мова





Єдина відома мені розкіш – це
розкіш людського спілкування.

*Антуан де
Сент-Екзюпері*

У процесі спілкування у мовців виникає потреба передавати чи відтворювати висловлювання інших.

Які ж існують способи передачі чужого мовлення?

- Чужа мова, передана дослівно від імені того, кому вона належить, **називається прямою мовою**
- **(П, п).**
- Слова, що вказують, кому належить пряма мова, **називаються словами автора**
- **(А, а).**



Пригадаємо основні схеми речень з прямою мовою.

«П!» - а.

А: «П!»

«П?» - а.

А: «П?»

«П», - а.

А: «П».

А: «П».

А: «П!»

А: «П?»

«П», — а.

«П!» — а.

«П?» — а.



«П,— а,— п».

«П? — а.— П!»

«П!— а,— П».

«П,— а.— П».

ЗАПАМ'ЯТАЙ!

1. Пряму мову беруть у лапки.
2. У лапки беруть також знак питання, знак оклику, три крапки, а крапку з комою виносять за лапки.
3. Якщо пряма мова містить знак питання, знак оклику, три крапки, то ні крапки, ні коми після них не ставлять.

- ❖ Якщо слова автора стоять перед прямою мовою, то після них ставиться двокрапка, а пряма мова береться у лапки і перше слово пишеться з великої літери

Наприклад:

A : "П".

Щедрують люди щедрою любов'ю, господу засіваючи добром: "Та сійся, сійся, щедрістю родися, на многі літа множся на землі і в многості своїй благословися сонячноликим хлібом на столі".

М.Ткач

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !

Знак питання, знак оклику або три крапки ставляться перед другими лапками, а крапка – після них.

А : “П!”

І якби на те моя воля, написала б я скрізь курсивами : “Так багато на світі горя. Люди, будьте взаємно красивими!”

Л.Костенко

А : “П?”

Над Пуголовком Жаба поглумилась : “І в кого ти таке гиденьке уродилось?”

В.Симоненко

А : “П...”

У мене в серці злиток горя й муки, та все ж я бачу, каєшся сповна, і я кладу тобі на плечі руки : “Пробач...моя вина...”

В.Симоненко

• ПРЯМА МОВА ПЕРЕД СЛОВАМИ АВТОРА

- ❖ Якщо пряма мова стоїть перед словами автора, то вона береться в лапки, після неї ставиться кома, або знак питання, знак оклику, або три крапки (залежно від характеру речення) і тире, а слова автора пишуться з малої літери.

“П”, - а.

“Три біди є у людини : смерть, старість і погані діти ”, -
говорить українська народна мудрість.

“П!” - а.

“Краще померти стоячи , ніж на колінах жити!” – сказав
учитель історії дітям.

Перероби речення так, щоб пряма мова була перед словами автора.

- Кіт у чоботях запитав: «Чи можете ви, **шановний людожере**, претворитися у маленьку тваринку?»
- Людожер відповів: «**Звичайно**, можу!».
- Кіт у чоботях сказав: «Тоді перетворіться , **будь ласка**, у мишку».

Як називаються виделені слова? Поясніть знаки пунктуації при них.

А: "ТТ?" -
а.

Коли мене питають: "Любиш ріки, річки і потічки?" – відмовчуюсь:
воно в мені навіки...

В.Підпалий

• ПРЯМА МОВА РОЗРИВАЄТЬСЯ СЛОВАМИ АВТОРА

1. ПРЯМА МОВА - ОДНЕ РЕЧЕННЯ

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ !

❖ Якщо слова автора стоять у середині прямої мови,
то лапки ставлять тільки двічі – на початку і в кінці
прямої мови.

“П, - а, -
П”.

“Ходімо у весну, - нам річка сказала, - бо крига воскресла і плесо заграло”.

ПРЯМА МОВА - КІЛЬКА РЕЧЕНЬ:

А. Мойсієнко

❖ Якщо на місці розриву повинен стояти знак питання, знак оклику, три крапки, то ці знаки зберігаються, а після них ставиться тире, а друга частина прямої мови починається з великої літери.

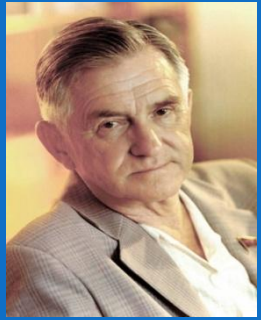
“П... - а. -
П”.

“Яка ти розкішна, земле... - думалі Маланка. - Весело засівати тебе хлібом, прикрашати зелом”.

М.Коцюбинський

Попрацюємо

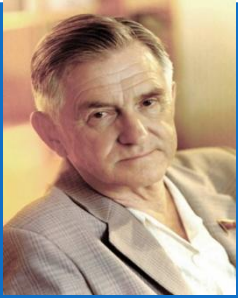




**Антонов Олег
Костянтинович
«Київський авіаційний
завод «АВІАНТ»**

**Знайдіть пряму мову, слова автора.
Розставте розділові знаки.**

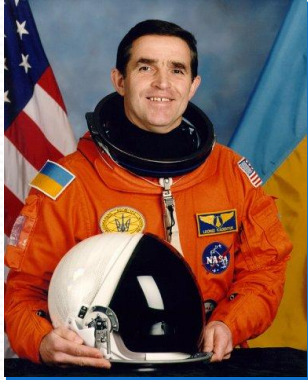
- 1. Олег Костянтинович згадував
Народився я в простій селянській хаті, тому
ніколи не бачив літаків і лише від
двоюрідного брата вперше почув захопливі
розповіді про них.**
- 2. Звичайно, з дитинства мріяв літати.
Дуже хотів бачити землю рідну з вишини,
тому й став конструктором пояснював
вибір своєї професії вже відомий
сивоголовий конструктор.**



**Антонов Олег
Костянтинович
«Київський авіаційний
завод «АВІАНТ»**

Перевіримо!

- 1.Олег Костянтинович згадував:
«Народився я в простій селянській хаті,
тому ніколи не бачив літаків і лише від
двоюрідного брата вперше почув
захопливі розповіді про них».**
- 2.«Звичайно, з дитинства мріяв літати.
Дуже хотів бачити землю рідну з вишини,
тому й став конструктором», – пізніше
пояснював вибір своєї професії вже
відомий сивоголовий конструктор.**

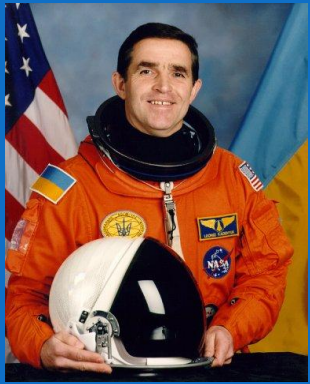


**Каденюк Леонід
Костянтинівич – Герой
України, перший
космонавт незалежної
України.**

**Знайдіть пряму мову, слова автора.
Розставте розділові знаки.**

**1. Перший космонавт незалежної України
Леонід Каденюк кореспондентам сказав
На космічний корабель «Колумбія» я взяв
Шевченків «Кобзар» і материн рушник .**

**2. У космосі з американськими
космонавтами я організував два вечори
української пісні. Американцям так
сподобалися наші пісні, що вони почали
вивчати українську мову пригадує Леонід
Костянтинівич.**



**Каденюк Леонід
Костянтинович**

**Герой України, перший
космонавт незалежної
України.**

Перевіримо!

- 1. Перший космонавт незалежної України Леонід Каденюк кореспондентам сказав: «На космічний корабель «Колумбія» я взяв Шевченків «Кобзар» і материн рушник» .**
- 2. «У космосі з американськими космонавтами я організував два вечори української пісні. Американцям так сподобалися наші пісні, що вони почали вивчати українську мову», – пригадує Леонід Костянтинович.**

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

- Ст. 219-221
- Вправа 512 (письмово)



*Українська
мова*